

יוצר לשבת חנוכה: "אודך כי עניתני ותהי לי"

לרבי "שמואל דג קטן בר רחביהו" (פישלין), מבית מדרשו של מהר"ם מרוטנבורג

אֹדֶךָ כִּי עָנִיתָנִי וְתִהְיֶה לִּי
לִישׁוּעָה עַז מִגְדָּלִי
בַּעַת קָם עָלַי מַחֲשִׁילִי

שָׁחַק וְלַעַג עָלָיו לְבָאוֹת עֲצָתוֹ:
"חֲלִילָה לָּכֵן תַּשְׁעִים לַעֲשׂוֹת
בְּמִרְמָה עֲבֹדָתוֹ

אֲנִטְיוֹכָם הִרְשַׁע מֶלֶךְ יוֹנִי
כְּדָב שְׂכוֹל פִּגְשָׁנִי
כְּגִלּוֹ לוֹ רִכְלִי סוֹד עֲנִינִי

אֶפְלוּ עֶרְקָתָא דְּמִסְאָנָא אֶסּוֹר לְשִׁנּוֹתוֹ
דִּינִי אֶלְעָזָר וִיסּוּרִי וְדִקְדּוּקִי יִרְאָתוֹ
רְאוּ בְּנֵי דִּוְרוֹ וְכָל עֲדָתוֹ
וְכָל אֶחָד נִשָּׂא קֶל וְחֹמֶר בְּשִׁיחָתוֹ

חֲמוּ הַמּוֹפְתִים אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַיִם נַעֲשׂוּ
וְהַפְתָּרוֹן אֵיךְ חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל פָּרְשׁוּ
בְּרֶכֶב אֵשׁ וְסוּסֵי אֵשׁ רִיחֵי הַבְּאִישׁוֹ

וְמָה הִזְקֹן הָלַז כִּהֵּן הַצֶּדֶק
כָּל כֶּךָ בִּירְאָת צוּרוֹ מְדַקְדֵּק
אָנוּ לֹא כָּל שָׂכָן לַהֲצַטִּידֵק

הִרַע לְנִבְיָאֵי וְלַמְּשִׁיחִי וְכַלְנִי
וְלִשְׁר צָבָאֻ פּוֹלִיפּוֹס צָוָה לְהַכְרִיתָנִי
יָשׁוּב אַפָּךְ וּתְנַחֲמָנִי

וְשִׁבְעָה אֲחִים תְּמִימִים וְתִיקִים
גַּם הֵם נִדּוּגִים בִּיסּוּרֵי חֲזָקִים
וְקִרְאוּ עַל עֲצָמָם: "וְאַתֶּם הַדְּבָקִים"

בִּשְׁר קִדְשׁ גָּזַר לְהַעֲבִיר מֵעָלַי
וְלִהְיוֹתִי דָּבָר אַחֵר בְּמַאֲכָלִי
לְהִתְגַּאֵל בְּפֶת בָּגוֹ כָּל קַהְלִי

הִרְאִישׁוֹן הַגָּדוֹל שְׂבָאֲחִים
נִתַּח אוֹתוֹ פּוֹלִיפּוֹס לְנִתְחִים
וּבִשְׁלוֹ בְּמַחֲבַת בְּרִתְחֵי רִתְחִים

צִדְקָנִיּוֹת מָלוּ בְּנִיָּהֶן
צָוָה לְתִלּוּתָן בְּדִידֵיהֶן
וְלִהְיוֹתָן מִן הַמִּגְדָּל הַמָּה וּלְדִידֵיהֶן

וְעוּרוּ מֵעַל רִאשׁוֹ הַפְּשִׁיטוֹ
וְהַצִּדִּיק הַצִּדִּיק מִשְׁפָּטוֹ
וְכֵה אָמַר לְשִׁשֶּׁת אַחֲיוֹ בְּהַשְׁפָּטוֹ

וְעַל אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן נָפַל עֶרְמָתוֹ
אִם יִקְבֹּל זָקֹן הָלַז גְּזֵרָתִי בְּזִקְנוֹתוֹ
יִשְׂאוּ קֶל וְחֹמֶר מִמֶּנּוּ כָּל סִיעָתוֹ

אֲחִי וְרַעִי אֵל יִרְדָּה לְבִבְכָם
חֲבִיבִין עָלַי יִסּוּרִים, וְיִיטֵב בְּעֵינֵיכֶם
הַבִּיטוּ אֶל אֲבֵרָהֶם אֲבִיכֶם

גִּלְיָה לֹא: בְּחִשָּׁאֵי אֲאָכִילָךְ
חֲזָה וְשׂוֹק, קִדְשֵׁי גְבוּלָךְ
וְאוֹמֵר לְאַחֲרִים: דְּבַר אַחֵר מֵאֲכִילָךְ

וְכֵן הִרְגָם בָּלֶם הִרְשַׁע
בְּלִי עוֹן וּפֶשַׁע
וְהַשְׁבִּיעִי קִטְנָם יָלֵד מִשְׁעָשָׁע

לְמָה תִּפְסִיד חַיּוּתְךָ
וְתִשְׁחִית גִּחְלָתְךָ
תֹּאכֶה וְתִשְׁמַע - תִּקְנָתְךָ

חֲשֵׁב הִרְשַׁע: אֶפְתָּהוּ
וְכֶסֶף וְזָהָב לְרֹב הִרְאָהוּ
וְאָמַר לְהַשְׂיֵאוֹ בָּתוֹ וּלְהִיּוֹת מִשְׁנֵהוּ

יוצר לשבת חנוכה: "אודך כי עניתני ותהי לי"

לרבי "שמואל דג קטן בר רחביהו" (פישלין), מבית מדרשו של מהר"ם מרוטנבורג

זַעַק הַיֶּלֶד: אֵי אֲפָשִׁי בְּמִתְנַתְּךָ

כִּסְפֶּךָ וְזִהְבְּךָ תִּקְלָתְךָ

אֶךְ אֵל שְׂאוֹל תִּנְוֹרַד בְּאַחֲרִיתְךָ

לְבַדְנִי אֱלֹהִים זָבָד טוֹב אִמְרָה אִמָּם

בְּגִדוֹל הַחַל וּבִקְטָן כֶּלֶה עַד תָּמָם

וְשִׁבְעָה עֶקְדוֹת עֶקְדָתִי בְּבִנִי בְּתָמָם

מִמָּהֵרוּ וְעָלוּ אֶל אָבִי

וְהִגַּדְתָּם לְמַחְנֵהוּ שְׂבָחִי וְטוֹבִי

וְהִרְיִנִי בְּקִדְשִׁתְכֶם בְּדָמִי וְחִלְבִּי

וְאָמְרוּ לְאַבְרָהָם אֲבִיכֶם

אֵל תְּזוּחַ דַּעְתְּךָ

בְּבִנְךָ יַחֲדָה עֶקְדָת עֶקְדָתְךָ

וְאֵת שִׁבְעַת הַמִּזְבְּחוֹת עֲרַכְתִּי כְּמוֹתְךָ

חֲדָשׁ הָרָשָׁע עוֹד גִּזְרוֹתָיו

שְׁלֵא לְהַזְכִּיר שֵׁם יִשְׂרָאֵל וְדַתוֹתָיו

כִּי אִם בְּנִימוּסֵי יוֹנִי וְחֻקוֹתָיו

וְהִזְכִּיר שֵׁם יְהוּדוֹתוֹ

דָּמוֹ בְּרָאשׁוֹ וְהִרְיָגָתוֹ

וְתוֹפֶס שֵׁם יוֹנִי לְהַחֲיוֹתוֹ

וּבִטֵּל מִנְשׁוֹתֵיהֶם טָהָר טְבִילָתָם

וַיִּבְדְּלוּ חֲסִידִים וְקְדוּשִׁים מְלוֹיָתָם

זֹאת נִחַלַת עֲבָדֵי יי וְצִדְקָתָם

טוֹב לְמַעוֹז בְּיוֹם צָרָה אֱלֹהֵי הַצָּבָאוֹת

הֵיטִיב לְקוּזוֹ פְּלָאֵי פְּלָאוֹת

וְעָשָׂה לְכָלֶם מִקְּוָאוֹת

בְּצַנְעָה לִפְנֵי מִטּוֹתֵיהֶם

וַיִּפְרוּ בְּטָהֳרָה בְּאַהֲלֵיהֶם

וְאִזּוֹר הָרָשָׁע עָלֵיהֶם

בְּתוֹלָה הַנִּשְׁאָת תִּבְעַל לְהַגְמוֹן תַּחֲלָה

וְאַרְבָּעִים וְאַרְבָּעָה חֲדָשִׁים

הֵייתָ הַתַּקְלָה

וַיִּגָּשׁ אֵלָיו יְהוּדָה לְבִטְלָה

יִוָּחַן כִּהֵן גִּדּוֹל הַשִּׂיא בְּתוֹ

לִבֵּן חֲשֻׁמוֹנָאֵי כִּהֵן כְּמוֹתוֹ

זוֹג נָאָה וּמִתְקַבֵּל קִבְּלָתוֹ

מִשָּׁל לְעַנְבֵי הַגֶּפֶן בְּגִפְנִים

נִיחָא לִיָּה לְאַהֲרֹן דְּלִיהוֹנִין לִיָּה חֲתָנִים

כִּי־אֵלֹו כּוֹהֲנוֹת לְכַהֲנִים

וְרִאוּיִים לַעֲשׂוֹת נֶס עַל יְדֵיהֶם

זָרַע אַהֲרֹן וְלִבְנֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם

הַמְּוָרֶם מֵהֶם כִּי־צֵאָה בָּהֶם

כֶּלֶה צְנוּעָה וַיִּפָּה אֵין כְּמוֹתָהּ

נִתְעַרְטָלָה לַעֲת חֲפָתָהּ

וְהַכֵּל לְטוֹבָה כּוֹנֵנָתָהּ

וּבִדְרָדוּגִי מִשְׁחָא אַרִישָׁא דְרַבָּנָן

מִזְגָּה לָהֶם כּוֹס וְלִבְנֵי וּבְנֵי

לִפְנֵי אַחִיָּה יְהוּדָה וְאַבִּיָּה יוֹחָנָן

וַיֹּאמֶר יְהוּדָה: "הוֹצִיאֹהָ

מִלִּפְנֵי הַגְּדוֹלִים, וְלֹא יִרְאוּהָ

כְּקִדְשָׁה עֲרָמָה כִּי שְׁנוּאָה"

"לֹא־אִישׁ זָר וְעָרַל תִּשְׁכִּיבוּנִי

הַלֵּילָה בְּבִיאָתוֹ לְפָסְלִנִי

מִקְדָּשִׁתִּי לְחַלְלָנִי

תִּקְפִּידוּ עַל עֲמִידָתִי

וְאִידָּה אַעֲשֶׂה הָרָעָה הַגְּדוֹלָה וְחֲטָאתִי

וְאַנָּה אוֹלִידָּה אֶת חֲרָפָתִי

יוצר לשבת חנוכה: "אודך כי עניתני ותהי לי"

לרבי "שמואל דג קטן בר רחביהו" (פישלין), מבית מדרשו של מהר"ם מרוטנבורג

כזאת וכזאת פיה פתחה בחכמה
עד דעת כלם הסכימה
בית ההגמון אתו להלחמה

ושאל לאצטרוֹלוגין שְלוֹ
להגיד לו שעתו ומָלוֹ
אם ינצח ברב חילוֹ

מֵיד בערה בו חמתו
ביהודה אחיה וכל סיעתו
ויעשו גם המה בערמתו

ואכזר האפיפיור מפלג בחזיון
אמר לו: חילך ואוצרותיך לבזיון
כי בחר יי בציון

עצי בשמים והדסים
כל אחד על עצמו ישים
כאלו להנאות ההגמון דצים וששים

לנינם אגיד לך ומעשיהם
כשהם אדוקים במצות בוראיהם
אין כל בריה יכולה להזיק להם

ולא להנאתו כלם מסכימים
והרשע ומשרתיו נמו בניאומים
האנשים ההמה אתנו הם שלמים

ויהי כדברו דבריו
וחכמת פשר חזיון סתריו
בערה חמת המלך, וצוה שריו

לבלה עשה לשכב את בת יעקב
ונהפוך הוא
אשר ישלטו היהודים והרגוהו
וטליא דעבדו קרבא באנטוכיא
נצחוהו

לתפש אכזר חי ולתלותו
אל שער העיר ברגליו לבזותו
ובקר בלכדי העיר אפגע בו להמיתו

ומעכו לנמרים אחריהם רדפו
ויהרגו את הנמצא מהם ושספו
ופני אנשיהם חפו

פחד ואימתה גדולה
על בני ציון היקרים נפלה
והעיר ירושלים כלה

נכונה וצום קדשו
ועסקו בתורה והתאוששו
כאשר צוה יי בן עשו

ונשמע לאליפורני הריגת הגמון
לקסלגם מלך יון בזיונו
ובששים אלה גיסות בא בחרונו

ויצעקו בצר למו כלם
אל יי מאויביהם להצילם
קסלגם הרשע וחיילתיו להפילם

סמוך לירושלים חנה
לעשות כבמקשה מלונה
ולעקר עדת מי מנה

יוצר לשבת חנוכה: "אודך כי עניתני ותהי לי"

לרבי "שמואל דג קטן בר רחביהו" (פישלין), מבית מדרשו של מהר"ם מרוטנבורג

שָׁמַע לָהּ וְנִתְרַצָּה

הוֹצִיָּאָה וְסָגַר עָלֶיהָ בְּמִרוּצָה
וְהִלְכָה אֶל הַחֵיל יָפָה כְּתִרְצָה

וּלְחֻקָּהּ הִשִּׁיבָה וְלִשְׂוֹאֲלִים:
"דְּבַר סֵתֶר לִי אֶל הַמֶּלֶךְ לְהַעֲלִים"
הִבִּיאוּהָ לַפָּנִי שְׂרֵי הַחֵילִים

אָמְרָה לוֹ: "מִשְׁפַּחְתִּי נִבְיָאִים הֵם
לְכֻלָּם נִבְוָאָה זֹאת בְּפִיהֶם
לְמַחֵר תִּלְכֹּד הָעִיר וְתִמְשַׁל עֲלֵיהֶם"

"הִלְבְּשָׁרִי בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת, הַטּוֹבָה
הַיָּפָה בְּנָשִׁים וְחִשׁוּבָה
מֵה שְׂאֵלְתָךְ וַיִּנְתֶּנּוּ לָךְ, הָאֱהוּבָה"

הִשִּׁיבָתוּ: "לְהַחֲיוֹת מִשְׁפַּחְתִּי"
אָמַר: "אִם תִּמְלֹאֵי אֶת שְׂאֵלְתִי
לָבוֹא אֵלַיךְ לַעֲשׂוֹת בְּקִשְׁתִּי"

אָמְרָה: "נִקְיָה אֵינִי
לְשֹׁכֵב עִם הַמֶּלֶךְ עַד יִרְחֲצוּנִי
וּבִכֵּן אָבוֹא אֶל הַמֶּלֶךְ כִּי יֶאֱהָבֵנִי"

שָׁמַח הַמֶּלֶךְ שִׂמְחָה גְּדוֹלָה
וְצִוָּה לְכָל חֵיל: "תִּנְחוּוּ הַלֵּילָה
כְּדִי לְהַלְחִם מַחֵר מִלְחָמָה מְעֻלָּה"

מִחֲנֵהוּ קוֹל הָעֶבֶר:
"כָּל אִישׁ לְמִנוּחָתוֹ יִמְהָרוּ
וּבִשְׁתֵּי הָעֲלָמוֹת אֵל תִּגְעוּ, סוּרוּ"

וְהַמֶּלֶךְ כְּסוּס מִזֵּן בְּצִהְלָתוֹ
נִרְדָּם וַיַּעַף מִשְׁכְּרוּתוֹ
וּמִהָרָה יְהוּדִית וְקִצְצָה גִלְגָּלָתוֹ

לַדָּקָת אַחַת בִּירוּשָׁלַיִם הָיְתָה
אֶלְמָנָה חֲסִידָה וַיָּפָה אֵין כְּמוֹתָהּ
וְשִׁמָּה יְהוּדִית, וְחִשְׁבָּה בְּדַעְתָּהּ

יִשְׂרָאֵל כָּל כֶּךָ בְּצַעַר שְׂרוּיִים
וְזֵהִירִים בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת מִצּוּיִים
לַעֲשׂוֹת לָהֶם נֶס רְאוּיִים

וְלֹא לְחֻנָּם יְהוּדִית נִקְרָאתִי
וּמִפְּלֶגֶת בִּיפִי אֵין דְּגָמָתִי
לְקַדֵּשׁ שֵׁם שָׁמַיִם אִמְסַר חַיּוּתִי

קָמָה בְּעוֹד לֵילָה וְשִׁפְחָתָהּ עָמָה
לַעֲשׂוֹת תּוֹכְחוֹת בְּלֹאמִים וּנְקָמָה
וְהִלְכָה אֶל שׂוֹעֵר הָעִיר בְּחֻכְמָהּ

אָמְרָה: "תִּפְתַּח לִי מִהָרָה
יִשְׂרָאֵל שְׂרוּיִים בְּצָרָה
עֲזָרָם וּמִגָּנָם לָנוּ לַעֲזָרָה"

וַיִּמָּאן לִשְׁמֹעַ לְקוֹלָהּ
שָׁמָא עֵינֶיהָ נִתְּנָה בְּגוּיִים לְהַזְלִיזָהּ
וְהָאִישׁ מִשְׁתָּאָה לָהּ

וְיָח וְהִצִּילָה יַעֲמוֹד לְיְהוּדִים
אָמְרָה לוֹ לְהַנְצִיל מִכָּל פְּחָדִים:
"מִבְּרִי וַיּוֹדְעִי הֵם עַדִּים

הִנֵּה חִלּוֹם חִלְמָתִי
לְמַצָּא עֶזֶר לְיִשְׂרָאֵל בִּפְּיָתִי
וְרַק לְטוֹבָה כְּוִנָּתִי

פְּתוּחַ תִּפְתַּח וְתִנְחֵנִי
לְצִאת אֶל הַחֵיל, וְאַל תַּעֲכָבֵנִי
יְיָ שׂוֹמְרֵי יְיָ צִלִּי עַל יַד יְמִינִי"

יוצר לשבת חנוכה: "אודך כי עניתני ותהי לי"

לרבי "שמואל דג קטן בר רחביהו" (פישלין), מבית מדרשו של מהר"ם מרוטנבורג

אַל הַשׁוֹעֵר חֲזָרָה וְאַמְרָה:

"הַיּוֹם יוֹם בְּשׂוֹרָה

כָּל הַשְּׁעָרִים תִּפְתָּח מִהֶרָה

לְרֹאשׁ הַמֶּלֶךְ נִצְרַכְתִּי

וְאוֹתוֹ מְגֹפּוֹ הִכְרַתִּי

וְהִנֵּה הוּא אֵתִי"

רְצָחוּם, וְחִרְפָּם תָּבֹא בְלָבָם

וְחִצֵּי קִשְׁתוֹתָם בְּקִרְבָּם

כִּי יִירִיב רִיבָם

רַבִּים בְּיַד מַעֲטִים מִסֶּרֶת

וְשֵׁם גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ לָךְ עֲשִׂיתָ

תְּשׁוּעָה גְדוֹלָה כִּהְיִים הָיָה נִתַּתָּ

דִּכְרִיָּה סִפְרוּ לְאַכְיֹר, וְהִרְאוּהוּ

אֶת הָרֹאשׁ, וְאָמַר: "הִכְרַתִּיהוּ!"

הִלְלוּ אֵל בְּכָל הָאָמִים, וְשִׁבְּחוּהוּ

גְּלוּלָה וְשִׁמְחָה וְשִׁשׁוֹן וְאוֹרָה

לְיִהוּדִים הֵיטָה, וְתִפְאַרֶתָה

כָּל הַלֵּילָה בְּחִדְרָה

קוֹל שָׂאוֹן בִּפְגִיעָתָם

קִרְיַת שְׁמַע בְּקִרְיַתָם

וְנִשְׁמַע קוֹלָם בְּחֵיל וְשׁוֹעָתָם

טָרְדוּ וְטִלְטְלוּ וְרָצוּ בִּבְהֵלָה

לְהַגִּיד לְמֶלֶךְ קוֹל הַהִמְלָה

וְהִנֵּה נֹפֵל מֵת בְּמַפְלָה גְדוֹלָה

לְחַמּוֹ מִשְׁמִים מְלָאכִים הַמּוֹנִים

עַל שְׂשִׁים אֶלֶף גִּיסוֹת הַיּוֹנִים

וּכְפָתוֹם וּמִסְרוֹם בְּיַד

שָׁנִים עֶשֶׂר כִּהְנִים

בֶּן יוֹחָנָן כִּהֵּן גְּדוֹל מִתַּתָּהּ

וְחִשְׁמוֹנַי וּבָנָיו יֵצְאוּ לְרוּיָהּ

כְּדָבָר הַגְּדוֹל הָיָה, הִנֵּהיָהּ?

חָשׂוּ בָנִים לִפְנוֹת הִיכָלְךָ

וּלְטַהֵר בֵּית זְבוּלְךָ

וּלְהַדְלִיק נֵרוֹת הַלֵּךְ

בְּדָקוּ כָּל הַשָּׁמַנִּים כָּלָם

וְטִמְאוֹם יוֹנִים לְפִוְסָלָם

כְּנִכְנָסוּ לְהִיכָל בְּמַעַלָם

יְדֵי חוֹבְתָם לְהַדְלִיק יֵצְאוּ

בִּפְךָ קָטָן אֲשֶׁר חֲתוּם מִצָּאוּ

וְנַעֲשֶׂה נֵס, וְפִלָּא גְדוֹל רָאוּ

הַיָּדָר שָׁמְנוּ וְעָקְרוּ

לְהַדְלִיק יוֹם אֶחָד שְׁעוֹרוֹ

וְהַדְלִיקוּ בּוֹ שְׁמוֹנֶת יָמִים בִּפְאָרוֹ

וּקִבְעוּם יָמִים טוֹבִים לְשָׁנָה הַבָּאָה

בְּהִלָּל, וּבִתְפִלָּה בְּהוֹדָאָה

וְיִשְׁיִמוּ אוֹתָהּ לְחֹק

מִהַיּוֹם הַזֶּה וְהִלָּאָהּ

חֶזֶק וְאַמִּץ, כִּימֵי עוֹלָם יַעֲבֹדוּךָ

וְהַשְׁתַּחֲוּוּ בְּהֵר הַקּוֹדֶשׁ וְיִסְגְּדוּךָ

וּבִירוּשָׁלַם הַכֹּל יוֹדוּךָ

הַכֹּל יוֹדוּךָ וְהַכֹּל יִשְׁבַּחוּךָ וְהַכֹּל יֹאמְרוּ אֵין קָדוֹשׁ כִּיִּי